

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 262.

Sroda, 16 (28) Listopada.

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świętach uroczystych i Niedziach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 3.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośnienie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rs. 9 kop. 20. Półrocznie rs. 4 kop. 60. Kwartalnie rs. 2 kop. 30. Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższe nagrody. — Mianowanie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Uroczystość urodzin J. C. W. W. Ks. Marii Teodorówny. — **Telegramy.** — **Wiadomości telegraficzne.** — O poborze do wojska. — Kronika kościelna. — Kronika brukowa. — Prelekcje pr. Lewestama. — † Fr. hr. Skarbek. — Wypadki. — Położenie kościoła rzymsko-katolickiego w Rosji. — Przedstawienie galowe. — Adresa. — Telegram z Orenburga. — Obiad dla wojska. — Składka na kaplicę. — Stan powietrza. — **Odpowiedzi Redakcji.** — Sprawy rumuńskie. — **Anglja.** Liga reformistowska. — Kwestja reformy. — **Fenien.** — **Austrja.** Cesarz Maksymiljan. — P. Bosse. — Ruchy wojsk; emisariusz. — Sejm galicyjski. — Sezon lwowski. — **Francja.** Ambasador w Rzymie. — Nota. — Zdrowie cesarza. — Traktat handlowy. — Zmiany w sferach rządowych. — Nominacja. — Zaprzeczenie. — **Meksyk.** Wyjazd cesarza. — Kwestja meksykańska. — **Niemcy.** Ustawa związkowa. — Stosunki dyplomatyczne. — **Prusy.** Wybory do parlamentu. — Dotacja generałów. — Rozprawy nad budżetem. — **Włochy.** Kwestja rzymska. — Jen. Fleury. — Odpowiedź Mazzinięgo. — Powrót króla. — **Rosja i Europa (i; c. d.)** — **Rozmaitości.** **PRZEWODNIK WARSZAWSKI.** — Koncert, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa.

dnia 15 (27) Listopada.

Przez Najwyższe rozkazy z d. 23 września (5 października) i 2 (14) listopada r. b., otrzymali: rewizor pomiarów olkuskiej komisji do spraw włościańskich, zaliczony do piechoty armji, podporucznik *Strielcow*, order św. Anny 3 ej klasy; a komisarz warszawskiej komisji do spraw włościańskich, sekretarz kolejalny *Dobrolubow*, rangę radcy honorowego.

Mianowanie — Przez Najwyższy rozkaz do wydziału wojskowego z d. 12 (24) b. m., uwolniony z kapitanów 2-go sofijskiego pułku piechoty z przemianowaniem na radcę honorowego, *Anieńkow*, przyjęty został do służby wojskowej do 7-go żmudzkiego pułku grenadierów arcyksięcia Franciszka Karola, w poprzedniej randze kapita- na, z godnością adjutanta Głównodowodzącego wojskami warszawskiego okręgu wojennego Jenerał-Feldmar- szalka hrabiego *Berga*. (*Rus. Inw.*)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa.

dnia 15 (27) Listopada.

Wiadomości z Paryża co do załatwienia kwestji rzymskiej, są pełne jak najlepszych nadziei. Według nich, jenerał Fleury ma usiłować skłonić gabinet włoski do okazania swego usposobienia pojednawczego czynem, i do wysłania swego posła do Rzymu, w celu prowadzenia układów w przedmiocie niektórych spraw kościelnych i finansowych, konweniencji celnej, a może i wojskowej. Ze swej strony p. de Sartiges ma pracować nad dworem rzymskim, aby go skłonić do przystania na te układy, a gdyby usiłowania tego dyplomaty były bezowocne, w takim razie cesarzowa Eugenia miałaby się sama udać do Rzymu, dla namówienia Piusa IX do zgody. Jak dotąd jednak, w Rzymie wcale nie panuje usposobienie pojednawcze; dowodem tego służy artykuł *Giornale di Roma*, protestujący przeciwko pochwałom udzielonym przez *Monitora* okólnikowi p. Ricasoli. Dziennik ten

utrzymuje, że niezależność i wolność papieża może być zapewniona tylko przez zachowanie władzy świeckiej, kiedy obietnice gabinetu włoskiego nie wyłączają jego dążeń do pochłonięcia tej władzy przez królestwo włoskie.

Sprawy wschodnie, jakby się zdawało, przybierają istotnie niepokojący charakter. Wiadomości z Trjestu wyraźnie wskazują, że rząd grecki gotuje się do wojny. Wojska greckie stoją na granicy, a wiadomość o uzbrojeniach Grecji jest zupełnie wiarogodną. Powstanie na wyspie Kandji ciągle jeszcze trwa, jak tego zawiera wskazówkę i dzisiejszy nasz telegram z Konstantynopola, a chociaż zawikłanie serbskie obecnie znajduje się w stadium dyplomatycznej korespondencji pomiędzy Belgradem a Konstantynopolem, to wszelako należy przewidywać, że Serbja nie zaniecha skorzystać z kłopotów Porty, aby za pomocą energicznych czynów skłonić ją do ustępstw. Postawa chrześcian w Turcji, w razie wojny z Grecją, byłaby niezawodnie przychylną dla tej ostatniej.

Wybuch przesilenia w Turcji, byłby naprzd niedogodnym dla Austrji, w której wschodnich i południowo-wschodnich prowincjach, obecnie w całej sile rozwinął się spór konstytucyjny. Nadzieje pojednania z Węgrami są dotąd bardzo słabe. Jeszcze gorsze jest usposobienie w Zagrzebiu, gdzie reskrypt królewski przy odczytaniu spotkany został oznakami nieufności i gdzie oskarżają rząd o porzucenie na pastwę Węgram Kroatji, która tylokrotnie dała dowody wierności. — Deak, jak donosi *Wien. Z.*, na naradzie członków swego stronnictwa oświadczył się za ułożeniem krótkiego adresu do monarchy, w którym wyrażone by było życzenie, aby ciągłość prawa (*Rechtscontinuität*) uznana w teorii, była wprowadzona w praktykę, oraz aby było dodane do adresu, że życzenia wyrażone w reskrypcie co do spraw wspólnych, wzięte będą pod rozwagę, po złożeniu sprawozdania co do tych spraw komitetu 67, który, według jego zdania, może odbywać dalsze prace przed mianowaniem ministerjum węgierskiego. Wszyscy obecni zgodzili się ze zdaniem Deaka. — Gabinet wiedeński, za pomocą depeszy z 8-go b. m., przypomniał gabinetowi berlińskiemu warunek traktatu pragskiego, na mocy którego bezzwłocznie miały się rozpocząć układy w celu uregulowania stosunków handlowych pomiędzy Austrją a Związkiem północno-niemieckim. Depesza ta nalegająco wykazuje konieczność położenia końca niepewności.

Kiedy zdaje się nieulegać najmniejszej wątpliwości, że cesarz Maksymiljan opuścił Meksyk, dziennik angielski *Cosmopolitan* podaje następującą kombinację dla uregulowania sprawy meksykańskiej. Stany Zjednoczone mają otrzymać północną część Meksyku, za wynagrodzeniem oznaczonym na 350 milionów dolarów, z których 135 milionów użytych by było na zaspokojenie należytości francuzkich. Kombinacja ta zadowolniłaby wszystkie strony, a Meksyk, czy to z cesarzem Maksymiljanem, czy bez niego, mógłby utrwalić swe istnienie.

Kiedy z jednej strony budzi obawy w Anglji,

zapowiedziana na d. 3-ci grudnia demonstracja miliona robotników w Londynie, z drugiej strony fenienizm podnosi głowę w Irlandji, gdzie nowe porobiono aresztowania i schwytano zapasy broni i amunicji.

* Wczoraj, jako w uroczystym dniu rocznicy Urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżny Cesarzówny Marii Teodorówny, Małżonki Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Cesarzewicza Następcy Tronu, o godzinie 11-ej przed południem, odprawione zostało w prawosławnej katedrze św. Trójcy przez najprzewielebniejszego Joanicjusza arcybiskupa warszawskiego i nowogieregijskiego, soleune nabożeństwo w obec wojskowych i cywilnych urzędników, których następnie najprzewielebniejszy Joanicjusz podejmował wystawnem śniadaniem. Poprzednio w kościele katedralnym i metropolitalnym św. Jana, oraz we wszystkich świątyniach wszelkich wyznań, odprawione były uroczyste nabożeństwa, a wieczorem całe miasto zajaśniało rzesistą iluminacją.

Telegramy.

Florenceja, 27-go listopada. P. Vegezzi ma wkrótce powrócić do Rzymu z misją rządową.

Konstantynopol, 27-go listopada. W skutku zaburzeń w Albanji, gubernator i mudir Prizrendi (*Perseriu*) zostali usunięci. Na w. Kandję wracają liczni powstańcy. W Grecji dla zapłacenia kuponu styczniowego, zaciągnięto pożyczkę wewnętrzną.

Wiadomości telegraficzne.

* *Peszt, 20-go listopada.* Lewy kraniec chce porozumieć się ze stronnictwem Deaka w przedmiocie postawy, jaką przyjąć należy względem rządu. (*Cor. Hav. Bul.*)

* *Peszt, 21-go listopada.* Stronnictwo Deaka chce prowadzić dalej układy. Lewy kraniec, przeciwnie, chce zerwać takowe. Stronnictwo Deaka zgromadziło się dziś na konferencję dla zbadania własnych swych sił. (*Tamże.*)

* *Peszt, 22-go listopada.* Układy, jakie prowadziła deputacja węgiersko-chorwacka, przedłożone zostały wczoraj sejmowi chorwackiemu. (*Tamże.*)

* *Peszt, 22-go listopada.* Ghiczy oświadcza w liście do *Pester Lloyd'a*, że jakkolwiek podjął się kierownictwa narad na konferencji lewego kranca, pomimo to nie uważa siebie za powołanego na przewodnika tegoż kranca. (*Corr. Bür.*)

* *Peszt, 22-go listopada.* Dziś odbyła się trzygodzinna narada lewego kranca, która trwać także będzie w dalszym ciągu jutro. Tymczasem wynurzone zostało jednogodne przekonanie, że nie należy roztrząsać punktów reskryptu królewskiego dotyczących opracowania podkomitetu, albowiem samo to opracowanie nie zostało jeszcze złożone w komisji sześćdziesięciu siedmiu. Obok tego wynurzone zostało życzenie, ażeby uchwalono nowy adres. (*Tamże.*)

* *Peszt, 23-go listopada.* Na dzisiejszej konferencji lewego kranca, przemawiać będzie Ghiczy. Powiadają, że lewy kraniec oświadczy się za adresem obejmującym prośbę mianowania ministerstwa.

O Deaku słyhać, że nie chce on na teraz żadnego adresu, lecz życzy sobie, ażeby reskrypt królewski roztrząsany był łącznie z jego opracowaniem. (*Die Presse*.)

* *Peszt, 24-go listopada.* U Deaka odbyła się konferencja, na której zastanawiano się nad reskryptem królewskim. Deak oświadczył: Ze stanowiska ciągłości prawnej, reskrypt daje wielkie nadzieje. Deak projektuje adres z wynurzeniem prośby, ażeby prawa zostały przywrócone; izba nie omieszka uwzględnić życzenia króla. Komisja do spraw wspólnych powinna prowadzić w dalszym ciągu swe prace i złożyć takowe w izbie. Wniosek Deaka zostaje przyjęty. (*Wolffs T. B.*)

* *Triest, 24-go listopada.* *Triester Z.* pisze: Stan zdrowia cesarzowej meksykańskiej nie uległ zmianie. Wiadomość o początku cierpienia piersiowych jest bezzasadna. W końcu b. miesiąca odbędzie się konsylium lekarskie. Cesarz Maksymilian spodziewany jest w grudniu. (*Tamże.*)

* *Triest, 23-go listopada.* Parostatek, który przybył tu dziś w południe z Lewantu, uległ kwarentanowi z powodu wybuchu cholery w Konstantynopolu. (*Tamże.*)

* *Bruksela, 23-go listopada.* Odpowiedź króla na adres izby deputowanych, stwierdza z żywym zadowoleniem zgodność pomiędzy wielkimi władzami państwa. Zgoda ta wywrze zbawienny wpływ na prace parlamentarne, z czego naród poczerpnie nową ufność. (*Tamże.*)

* *Paryż, 23-go listopada.* *Patrie* pisze: Komisja do reorganizacji armji nie sformułowała jeszcze dotąd żadnego stanowczego projektu. — Toż pismo donosi dalej, że podróż cesarzowej do Rzymu, nie została jeszcze wcale postanowiona; gdyby takowa miała przyjść do skutku, byłoby to jedynie stosowniejszem na teraz urzeczywistnieniem oddawna żywionego życzenia. Podróż ta byłaby także dowodem zaufania, jakie rząd pokłada w lojalnem wykonaniu konwencji wrzesniowej, oraz stwierdzeniem zupełnej sympatii cesarza dla osoby ojca św. (*Tamże.*)

* *Florence, 23-go listopada.* *Opinione* zaprzecza pogłosce, jakoby misja generała Fleury miała mieć na celu zawarcie pomiędzy Francją i Włochami nowego układu w przedmiocie kwestji rzymskiej. — Traktat handlowy pomiędzy Włochami i Chinami został podpisany w Pekinie 26-go października. — Cesarz Ruski udzielił zupełną amnestję wszystkim włochom, deportowanym na Syberję. — Statek wojenny austriacki przybył do Civita-Vecchia. (*Tamże.*)

* *Rzym, 23-go listopada.* *Giornale di Roma* powiada: Stronnictwa krańcowe, o których wspomina *Monitor* wieczorny, są właśnie te, które znajdują poparcie w okólniku Ricasolego, obejmującym oświadczenie, że władza świecka papieża pozostaje w sprzeczności z postępem cywilizacji, i że rząd włoski gotów jest dać rękojmię niezbędne dla wolności i niepodległości papieża, które to rękojmię mają stanowić wynagrodzenie za pochłonięcie przez królestwo włoskie władzy świeckiej. *Giornale di Roma* kończy temi wyrazami: Ojciec św. dobrze czyni, że się ma na baczności; zmaszony on jest do stawiania oporu fałszywej gorliwości, z jaką dawane mu są ze wszech stron zapewnienia, będące córkami chwały i kłamstwa. (*Tamże.*)

* *Berlin, 24-go listopada.* Na dzisiejszem posiedzeniu izby deputowanych, roztrząsany był budżet ministerstwa spraw zagranicznych. Wszystkie propozycje rządowe zostały przyjęte. Rząd przyrzekł, że weźmie pod rozwagę żądanie co do zniesienia opłat od wizowania paszportów. (*Tamże.*)

* *Berlin, 24-go listopada.* *Staats Anz.*, wspominając o okólniku byłego ministra hanowerskiego Platena do konsulów hanowerskich, robi uwagę, że czynności tych ostatnich zostały już wszędzie oddane w ręce konsulów pruskich; wszelkie przeto czynności urzędowe byłych konsulów hanowerskich są nieważne. (*Tamże.*)

* *Wejmar, 24-go listopada.* *Weimarche Z.* potwierdza wiadomość, że konferencja w przedmiocie ustawy związku północno-niemieckiego rozpocznie się 15-go grudnia i że trwać będzie do drugiej połowy stycznia; otwarcie parlamentu północno-niemieckiego nastąpi 1-go lutego. (*Tamże.*)

* *Hanower, 23-go listopada.* Rozkazem gabinetowym królewskim, wszyscy dawni oficerowie i urzędnicy wojskowi hanowerscy wezwani zostali do złożenia do dnia 1-go stycznia roku przyszłego oświadczenia, czy życzą sobie wejść do służby pruskiej, czy też chcą otrzymać emeryturę. (*Tamże.*)

* *Peszt, 24-go listopada.* Na dzisiejszem posiedzeniu klubu Deaka zastanawiano się (jak to już wyżej doniesionem było) nad reskryptem królewskim. Deak oświadczył w krótkiej mowie, że na re-

skrypt zapatrywać się należy z dwóch punktów, które powinny być dokładnie rozróżnione. Ze stanowiska ciągłości prawnej, reskrypt terazniejszy pozwala daleko więcej spodziewać się niż reskrypt z 3-go marca; musi on atoli przyznać, że dokument ten nie może go zadowolić; zdoła on być wówczas jedynie zadowolonym, gdy ciągłość prawna nie tylko uznana będzie w teorii, lecz także stanie faktem w praktyce. Musimy, powiedział on dalej, podać do jego królewskiej mości adres, w którym upraszać będziemy ponownie, ażeby nasze prawa powołane zostały do życia. Drugi punkt zapatrywania się dotyczy opracowania podkomisji piętnastu, pod którym to względem jego królewska mość wynurza niektóre życzenia. Wiadomo, że izba poleciła komisji sześćdziesięciu siedmiu opracować propozycję co do spraw wspólnych; opracowanie tej komisji nie zostało jeszcze w izbie złożone, lecz jak skoro to nastąpi, izba nie omieszka wziąć pod rozwagę życzenia jego królewskiej mości. Należy wyrazić to w adresie, który zresztą ma być krótko zredagowany. Po wzmiance o opracowaniu komisji sześćdziesięciu siedmiu, mówca powiedział: Ponieważ mamy i teraz jeszcze nasze zapatrywanie się za słuszne i nawet po 3-m marca uważamy za stosowne, ażeby roztrząsnięte zostało opracowanie co do spraw wspólnych, przeto i teraz tembardziej, stosując się do uchwały izby, prowadzić będziemy dalej nasze prace. — Podniósł się głos z wynurzeniem zdania, że opracowanie co do spraw wspólnych nie może być w dalszym ciągu roztrząsane dopóty, dopóki nie zostanie mianowane ministerstwo. Na to Deak oświadczył, że uważa za niezbędne dalsze prowadzenie tej pracy i złożenie jej w izbie; co zaś izba następnie postanowi, jest to jej rzeczą. Na to zgodzili się wszyscy bez wyjątku. (*Corr. Bür.*)

* *Konstantynopol, 17-go listopada.* Otrzymało tu z Canei wiadomości dochodzące do 5-go b. m. Posłano tam okręt linjowy szrubowy z amunicją i prowiąntem. Spodziewano się znowu przybycia posiłków egipskich w sile ośmiu bataljonów. (*Tamże.*)

* *Nowy-Jork, 14-go listopada.* Powiadają, że sekretarz stanu wydziału skarbu zamierza postawić w kongresie, niezwłocznie po zgromadzeniu się jego, żądanie natychmiastowego powrotu do systemu wypłat brzęcząca moneta. — Generał Sherman i minister Campbell wyjechali 10-go listopada do Veracruz. — Władze związkowe kazały aresztować w Braz-Santjago Ortegę i jego orszak. (*Corr. Hav. Bul.*)

* *Berlin, 23-go listopada.* W izbie deputowanych toczyły się w dalszym ciągu rozprawy nad budżetem. Etat tak izby panów, jak izby deputowanych, został przyjęty. Fundusz na tajne rozporządzenia wynosi 31,000 talarów. Hoverbeck sprzeciwiał się, Twesten zaś przemawiał za uchwaleniem tego funduszu. Minister spraw wewnętrznych zabrał głos, mówiąc: W ministerjum spraw wewnętrznych zaszła rzeczywiste przemiana; względem stronnictwa liberalnego pragnę jak najpomyślniejsze przybrać stanowisko. Nie jesteśmy żadnym rządem stronnictwem, ale jesteśmy jednak konserwatystami, co nas nie wyłącza od jedności z umiarkowanymi liberałami. Co się tyczy rozdzielenia w ministerjum, p. Bismarck o wszystkim nas zawiadomił. Ministerjum zostało zespolone, i zupełne w niem zawsze panowało porozumienie. Że ten minister występuje, a ów pozostaje, to są bajki. Tajne fundusze przeznaczone są także na sprawy zagraniczne. Wszystkie gazety pozostające w bliskich stosunkach z rządami są zupełnie niezależne. Izba przez odmówienie uchwalenia nie powinna obudzać wiary w rozdzielenie i demonstracje przeciwko ministerjum. Po długich rozprawach, fundusz postawiony do rozporządzenia przyjęto 146 głosami przeciwko 123. (*Wolffs T. B.*)

* *Berlin, 23-go listopada.* *Nordd. A. Z.* zaprzecza wiadomości o układach z komisarzami króla Jerzego co do rozszczeń do dóbr prywatnych w Hanowerze. Nie sądzi ona, ażeby rząd pruski zgodził się na podobnego rodzaju układy, dopóki były król nie zwolni oficerów od przysięgi na wierność. (*Tamże.*)

* *Triest, 23-go listopada.* Poczta lewancka przyniela następujące wiadomości: *Ateny, 17-go listopada.* Wiadomości z Kandji donoszą, że chrześcijanie w swojej pozycji pod Askypfos nie zostali jeszcze przez Mustafę zaczepieni. Pod Gonia zaszła potyczka. Wielu wychowauców szkoły wojskowej w Pireas, którzy potajemnie chcieli uciec na w. Kandję, zostało aresztowanych. Układy zawieszono. Na dowódców obozów w Korfu, Samia i Carvassera mianowani zostali Spiro Millio, Smolentz i Sutzos. Wszystkie wojska greckie stojące do rozporządzenia, skoncentrowane zostały nad granicą turecką. — Rząd wystosował znowu notę do mocarstw opiekuńczych, prote-

stując przeciwko gwałtom popełnionym przez Turków na w. Kandji. Przeciwno generałowi Kalergis panuje wielkie oburzenie. Rząd obstałował 10,000 par trzewików, a z Francji oczekują przywozu 40,000 karabinów. (*Tamże.*)

* *Bukareszt, 23-go listopada.* Książę powrócił wczoraj wieczorem z swojej podróży po kraju. W Braiłowie i Galaczu nadzwyczaj świetnie był przyjmowany. (*Tamże.*)

* *Marsylja, 22-go listopada.* Według listów z Konstantynopola z d. 15-go b. m., jeden z domów handlowych w Europie zaproponował Turcji nową pożyczkę. Ambasador grecki zażądał uwolnienia wojskowych greckich, wziętych do niewoli na w. Kandji; ale Mustafa pasza odmówił. Poseł grecki w Konstantynopolu ma domagać się, ażeby wojskowi greccy wydani byli jego rządowi. — Dzienniki tureckie utrzymują, że powstanie na w. Kandji zostało zupełnie przytłumione. (*Corr. Hav. Bul.*)

* *Marsylja, 24-go listopada.* Listy z Rzymu z dnia 22-go b. m. przepowiadają niezadługie otwarcie układów o obsadzenie wakujących posad biskupich we Włoszech. Wszyscy prałaci włoscy, którzy schronili się do Rzymu, powracają do swoich diecezji. (*Tamże.*)

* *Dublin, 23-go listopada.* Policja skonfiskowała wczoraj dwie paki z bronią, adresowane do jednego z domów handlowych w Cork i przywiezione przez parostatek z Liverpoolu. Aresztowano w Dublinie jedną osobę. W Pennwelle, Limerick i Cork, odbyły się wczoraj nowe aresztowania fenienów. Zabrano broń, lance i pistolety, i przytrzymał jednego amerykańczyka z znaczną sumą pieniędzy. Panuje wielkie wzburzenie. (*Tamże.*)

* *Bruksela, 23-go listopada.* P. Gillard, główny redaktor *Grelot*, stał dziś przed sądem przysięgłych, oskarżony o artykuł z d. 11-go czerwca pod tytułem: *Otwarcie polowania na zwierzęta szkodliwe*, ale został uwolniony. (*Tamże.*)

* *Madryt, 23-go listopada.* Portugalia wysłała parostatek *Mindello* do Civita Vecchia, który ma tam pozostać do rozporządzenia ambasadora portugalskiego w Rzymie. (*Tamże.*)

X * Przekraczając bez wyrzutu sumienia fakta dotyczące naszych spraw wewnętrznych, agitacyjne polskie dziennikarstwo nie zaniedbało powiedzieć swego słówka i o poborze, tylko co dokonany w królestwie polskiem. Tak, w Nr. 251 *Dziennika Poznańskiego* w korespondencji z Warszawy jest powiedziane, że niby losowaniu, od jednego końca kraju do drugiego, towarzyszy płacz i rozpacz. Wiadomość ta może wprowadzić w błąd tylko tych, kto naumyślnie gotów jest wierzyć wszelkiej pogłosce, niemającej najmniejszej zasady, aby tylko takowa rzuciła na nas choć w jakikolwiek sposób niekorzystny cień. Przeciwnie, każdemu kto miał sposobność przypatrzeć się biegowi całej operacji poboru do wojska, rzecz przedstawia się w zupełnie innym świetle. Nigdy jeszcze tużejsza ludność nie odbywała tego obowiązku względem państwa z takim posłuszeństwem i z taką ochotą, jak w roku bieżącym, to jest od czasu wprowadzenia w królestwie systemu losowania. Każdy kto przystępował do losowania, naprzód poddawał się decyzji losu czyli też przeznaczenia z góry: wyjęty był wolny los — dobrze, wyjęty rekrucki — także mało żalu; znaczy — tak być musiało. Wielu młodych ludzi, którym oznajmiono, że wypadło im pójść do wojska, z zadowolnioną twarzą obracało się do swych towarzyszy, mówiąc: „powinszujcie mi, już jestem żołnierzem” i wesoło udawało się do izby rekruckiej.

W takim nastroju niema nic nadzwyczajnego, gdyż każdy rekrut wie, iż terazniejsza służba wojskowa, nie trwa długo, że przesłużywszy lat ośm do dziesięciu, w pełni sił i zdrowia powróci za urlopem nieograniczonym do rodzinnego miejsca, na łono familji; za pomocą osobistych swych spostrzeżeń przekonał się, że w służbie czeka go względne, ludzkie obchodzenie się, że w pułku będzie obuty, odziany i nakarmiony lepiej niż w domu. Wiadomo naprzykład że u włościan chleb, po większej części stanowi łakocie raz tylko na tydzień, w niedzielę, a mięso — prawdziwy zbytek, kiedy te artykuły żywności są u żołnierzy codziennym i obfitym pokarmem — pomyślnie o jakiej większości rekrutów w domu nawet myśleć nie śmiała. Oprócz tego, niektórzy jawnie wyrażali swą dumę, na myśl że wstępują w szeregi sławnego wojska ruskiego, które jeszcze tak niedawno pokonywało i niweczyło bandy wieszaczy; niektórzy widocznie pysznili się z tego, że idą służyć temu dobremu monarche, który tak szczerze obdarował dziesiątki milionów pokrewnego im ludu wiejskiego. Mielśmy sposobność widzieć przechodzące przez Warszawę parcie rekrutów wziętych na prowincji, a ta młodzież co

do jednego odznaczała się świeżą i zadowolnioną powierzchownością; na nedelegach i dniówkach pocieszała się śpiewami, wytańcowała swe krakowiaki, obertasy, i w ogóle znajdowała się w najwecelszym usposobieniu umysłu.

Ścisłe trzymając się prawdy, nie powiadamy, żeby cała bez wyjątku polska młodzież niepowstrzymanie dążyła do służby wojskowej jak na pożądaną ucztę. Nie jeden znajdując się w wyjątkowych domowych lub rodzinnych okolicznościach, mimowoli poddawał się niewesołym myślom; nie obeszło się także bez łez, szczególnie przy rozstawaniu się, ale to było zupełnie naturalnym faktem, gdzie rozrywają się, chociaż czasowo, drogie węzły rodzinne. Złotocząca się po licu tego, kto pozostawia dziecko, żonę i rodziców, świadczy o uczuciu dającym się zrozumieć i godnym współuczucia. Zapytamy się teraz *Dziennika Poznańskiego*, czy to podobnym jest do powszechnego „płaczu i rozpacz?”

Tak samo mówiąc o poborze w Warszawie, gazeta ta mylnie zapewnia, jakoby nikt z krewnych nie był dopuszczany do widzenia się z rekrutami. Przeciwnie otaczając rekrutów całą możliwą troskliwością, władza polecała urządzać osobny pokój, gdzie stosownie do żądania, widzenia odbywały się bez przeszkód, a ta okoliczność stanowiła silne podtrzymanie dla nowo pobranych. Jeżeli ktokolwiek z nich w skutku doznanych moralnych wstrząszeń, uczuwał lekką słabość, tego bezzwłocznie umieszczano w szpitalu, gdzie ze strony władzy wojskowej i lekarzy, używane były wszelkie środki dla ukojenia go i uspokojenia. Żeby nie oszołomić ich na pierwszy raz obcą im mową, starano się rozmawiać z nimi ich rodzinnym językiem, dawano im o ile możliwości taki pokarm, który najbardziej odpowiadał narodowym ich gustom, stosownie do tego, czy ci rekruci byli Niemcami, Polakami lub Żydami. Łatwo zrozumieć, że po takim postępowaniu, rekruci wychodzili ze szpitala zdrowi, spokojni i pełni nadziei. Oto są fakta, które uważaliśmy za właściwe przytoczyć, jako odpowiedź na zmyślenia i przekręcania gazety poznańskiej. (*Warsz. Dniem.*)

* (Kronika kościelna). W zeszłą środę w kościele św. Kazimierza na Nowem-Mieście, oraz w kościele św. Józefa Opieki na Krakowskim-Przedmieściu, obchodzono był odpust Ofiarowania N. Marii Panny; zaś w zeszły piątek, w kościele św. Marcina przy ulicy Piwnej, na cześć św. Cecylii, patronki muzyki, odprawioną była solenna wotywa, w czasie której artyści opery i orkiestry teatralnej, wykonali nową mszę p. Stewicha, dzieło 36, pod jego kierunkiem — Onegdaj w niedzielę, w kościele św. Trójcy na Solcu, obchodzono był odpust św. Katarzyny Panny i Męczenniczki. Tegoż dnia w kościele metropolitalnym i katedralnym św. Jana, wotywę odprawił ks. Skrzyplowski, sumę celebrował ks. kanonik Sotkiewicz, kazanie miał ks. Kucharzski; podczas wotywy amatorowie odśpiewali mszę Szmidta, zaś podczas sumy artyści i chóry instytutu muzycznego, pod kierunkiem p. Studzińskiego, mszę Brosiga, graduale i ofertorium Brzowskiego. **φ.**

* (Kronika brukowa). Podczas upływających dwóch dni, niedzieli i galowego święta, sanna, którą tak radośnie powitaliśmy, zniknęła całkiem, a śnieg zamieniony w błoto nikomu pewnie podobać się nie może... chyba właścicielom sklepów z kaloszami. Jednakże właśnie ta nagła odmiana powietrza, przekonała nas gruntownie o prawdziwym usposobieniu do zabaw i rozrywk publiczności tutejszej — albowiem pomimo błota i wilgoci, wszystkie widowiska publiczne, począwszy od teatrów, napełnione były widzami. — Na koncercie Bilsego w niedzielę, znajdowało się tylu słuchaczy, ilu ich tylko pomieścić mogła ogromna sala w Resursie Obywatelskiej; — pomimo to, Orfeusz w teatrze wielkim znalazł bardzo licznych wielbicieli, a do teatru rozmaitości na „Żydów” niepodobna było dostać biletu w kasie, którą zamknięto już o godzinie szóstej! Ale najbardziej wymownym dowodem chęci do zabaw mieszkańców tutejszych jest obecnie Dolina Szwajcarska. Już to od chwili przybycia tak zwanych Negrów, którzy istotnie posiadają wszelkie warunki do wzbudzenia żywego zajęcia widzów, — publiczność zaczęła licznie nawiedzać Dolinę a w niedzielę sala tego zakładu napełniła się jak za dobrych czasów. Widocznie warszawianie, którym nie można odmówić wykształconego smaku i zjawstwa rzeczywistej wartości — przekonali się, iż w trupie występującej obecnie w Dolinie, znajdują się indywidualia z rzeczywistym talentem; że p. Amelja śpiewa dobrze i umie śpiewać najtrudniejsze nawet arje; że p. Huet jest skończonym artystą, a ogącym śmiało ukazywać się na scenach oper, żona zaś jego w niemem nie ustępuje wslawionej u nas pannie Goesz, chociaż manjery jej w tańcu zwłaszcza, są daleko skromniejsze, jako zastosowane do miejsca i publiczności, która tam przybywa. Wreszcie też i komik Charles, który występował z początku w jakichś

nieszczęśliwych scenach niemieckich, kilkoma ostatnimi fragmentami, szczególnie zaś gra na baseti w „Trubadurze” zyskał sobie sympatję widzów, ze łzami serdecznego śmiechu patrzących zawsze na tę arcy komiczną scenę! Pokazuje się przeto, że każde, istotnie lepsze widowisko, prędzej czy później, znajdzie u nas chętnych i licznych zwolenników. — Za kilka dni rozpocznie się miesiąc kolendowy — już dzisiaj kupy tutejsi zaopatrują się w najrozmaitsze towary i błyskotki, ażeby wystarczyć potrzebom ogółu — chociaż wątpimy, aby przy obecnym stanie finansowym, warszawianie pomimo wrodzonej im galanterji, silili się na kosztowne prezenta. W każdym razie jednak, za pasem już będący grudzień wywoła wielki ruch sklepowy, a po skończeniu adwentu ożywi się fizjognomja Warszawy jaskrawem, przedkarnawalowym życiem.

* (Prelekcja p. Lewestama). Onegdaj, w niedzielę, prof. Lewestam, w auli szkoły głównej, w południe, miał czwartą prelekcję o historii literatury XIX wieku; przedmiotem tego odczytu było piśmiennictwo Danji; literatura Szwecji i Norwegji ma być treścią następnego odczytu. **φ.**

* († Fr. hr. Skarbek). Dziś odprowadzono na cmentarz powązkowski, zwłoki, zmarłego w 75 roku życia w niedzielę 13 (25) b. m. Fryderyka hr. Skarbka, tajnego rady, senatora emeryta, b. dyrektora głównego komisji rządowej sprawiedliwości, znanego na polu literatury beletrystycznej, dramatycznej i ekonomicznej.

* (Wypadki). W zeszłą sobotę, Filip Gorzkowski, wyrobnik, spadłszy ze schodów pierwszego piętra, złamał nogę. — Tegoż dnia, Wilhelm Klejn, poddany pruski, robotnik przy drodze żelaznej warszawsko-terespolskiej, oraz starozakonny Hersz Silbernagel przybyły z Węgrowa do swej siostry, nagle zmarli. — W dniu onegdajszym w domu pod N. 1249 przy ulicy Nowy-Świat wściekł się pies i pogryzł kilka kur i psów. — Wczoraj o godz. wpół do 5 z rana w domu pod N. 114 przy ulicy Piwnej, w podwórzu na drugim piętrze, zapaliło się forszowanie drewniane, a od tegoż sufit, lecz przybyła natychmiast straż ogniowa, przez rozbranie tegoż forszowania, części sufitu i podłogi pożar natychmiast ugasiła, nie zrządziwszy innych szkód. — W dniu wczorajszym z rana, dziewczynka 11-letnia przechodząc ulicą Miodową, poślizgnęła się i upadła tak nieszczęśliwie, iż złamała sobie prawą nogę powyżej kolana.

* (Położenie kościoła rzymsko-katolickiego w Rosji). Z powodu alokucji papieża, w której jest powiedziane, że kościół katolicki w Rosji znajduje się w nieszczęśliwym położeniu, *Mosk. Wied.* przytaczają następujące ciekawe wiadomości: Liczbę biskupów katolickich z sufraganami (wikarjuszami) oznaczono w cesarstwie na 15; obecnie jest ich 10, a wyznawców wiary katolickiej jest 2,800,000. A zatem na każdego biskupa katolickiego średnio przypada djecezja licząca 280,000 głów. Prawosławnych biskupów z wikarjuszami jest 64, a wyznawców wiary prawosławnej 56 milionów, zatem na każdego przypada djecezja 876,000 głów. Co do placów katolickich biskupów okazuje się także sama nierówność: mohylewski arcybiskup katolicki mieszkający w St. Petersburgu otrzymuje ze skarbu do 8,000 rsr. pensji, inni po 5 do 6 tysięcy. Z prawosławnych zaś biskupów otrzymuje ze skarbu na utrzymanie: st. petersburski z dwóch metropolij 5,444 rs. 14 kop., kijowski 4,900 rsr.; moskiewski 1,712 rsr. 16 kop., dwóch po 3,200 rsr., chersoński arcybiskup 2,414 rsr. 85 kop., dwóch biskupów po 1,500 rsr., następnie 12-tu djecezjalnych arcybiskupów nawet na główniejszych katedrach, jak na przykład: kazańskiej, astrachańskiej, twerskiej, riazańskiej i inni po 914 rsr. 83 kop., a nakoniec 26 ciu djecezjalnych biskupów po 743 rsr. 40 kop. Niektórzy sufragani (wikarjusze), jak n. p. moskiewscy otrzymują tylko po 358 rs. 98 k., to jest mniej niż wielu księży, otrzymujących ze skarbu po 300 do 600 rs. i więcej. W Saratowie rezydują dwaj biskupi: prawosławny, którego djecezja liczy półtora miliona głów, i katolicki, który ma w różnych gubernjach swej djecezji 130,000 głów. Katolicki otrzymuje placę z ruskiego skarbu około 5,000 rsr., a prawosławny 743 rsr. 40 kop. Osób duchowieństwa katolickiego świeckiego obecnie w Rosji jest 4,800, zatem na każdego przypada 580 parafjan, a prawosławnego duchowieństwa świeckiego nie więcej jest nad 60,000, zatem na każdego przypada 933 parafjan. A zatem parafjalne duchowieństwo katolickie jest u nas półtora raza liczniejsze, w porównaniu z duchowieństwem panującego kościoła, stosunkowo do liczebności parafjan. Placę udzielanej ze skarbu kapłanom katolickim i prawosławnym nawet nie można porównywać: księża katolicki otrzymują prawie wszyscy placę; nie otrzymują jej tylko nadetatowi, a z 60 tysięcy prawosławnych probostw tylko 17,535 otrzymują rządowe place.

Przytem na probostwo prawosławne, składające się przy każdej cerkwi, z obciążonych rodzinami, księzda (po większej części i djakona) i dwóch psalmistów, udziela się od 100 do 150 rsr., a w kościele katolickim samemu księdzu bez rodziny daje się pd 150 do 200, 300 i więcej rubli.

* (O przedstawieniu galowem) w dniu 8 (20) listopada w wielkim teatrze w St. Petersburgu, o którym już donosiliśmy, *Jour. de St. Pet.* pisze: „O godzinie 7 i pół sala zaczęła się napełniać licznym, ale wyborowym tłumem, w którym dawali się spostrzegać wszyscy reprezentanci wysokich godności państwa i znakomitości arystokracji. Łoże parterowe, pierwszego i drugiego piętra, stanowiły podwójną girlandę dam w wielkiej toalecie, a po za tym blaskiem świetnych strojów, błyszczały hafty mundurów i djamenty gwiazd różnych orderów. Krzesła zajęte były wyłącznie przez mężczyzn, prawie bez wyjątku w mundurach; była to niejako mała armja generałów, gdzie wyjątek stanowiły piersi nie przepasane wstęgą orderową. W ostatnich rzędach byli pułkownicy, kapitanowie i porucznicy różnych broni. Wysoko, koło sufitu, znajdowali się uczniowie wszystkich szkół rządowych; na piętrze niżej, czarne fraki, mundury i damy w wielkich toaletach, których obecność na takiej wysokości, świadczyła dostatecznie jak brakowało miejsca i jaka musiała być liczba osób, które pomimo najpewniejszych praw świata, musiały wyrzec się udziału w tej uroczystości. Ciało dyplomatyczne zajmowało łoże po obu stronach galowej łoży cesarskiej, w głębi sali. Po prawej stronie był ambasador hiszpański z jo. księżną d'Osuna i hrabiną Meraviglia, kanoniczką kapituły w Pradze; dalej ambasador angielski z lady Buchanan, posłowie: pruski, amerykański, bawarski, szwedzki, włoski, belgijski, hrabina i hrabianka Dudzeele, sprawujący interes Persji i t. d. Po lewej stronie łoży Cesarskiej byli: ambasador francuzki z baronową Talleyrand i margrabiną Saillant, dalej poseł duński, poseł portugalski z wicehrabiną Moira, poseł holenderski, poseł austriacki z hrabiną Revertera, poseł saski, nadzwyczajny poseł sułtana z panią Aristarchi, sprawujący interes Turcji z panią Konemenos, poseł meksykański z panią i panną Larrainzar i t. d.; większa część sekretarzy i urzędników znajdowała się w łożach swych naczelników. Przy scenie na lewo, w łożach parterowych znajdowali się oficerowie z orszaków zagranicznych ksiąząt. W łoży parterowej na prawo był Szamyl ze swymi synami. Nie posuniemy dalej tego wylizania; zapomnienie kogokolwiek byłoby nieprzywoitem, wymienienie wszystkich, — trudnem. Zresztą nie potrzebujemy wypisywać listy zaproszonych, a wyobraźnia czytelnika zapełni łatwo zwieźłość naszych wskazówek, jeżeli będzie wiedział, że w tem zgromadzeniu było wszystko co się znajduje w stolicy osób zajmujących wysokie stanowisko lub mających znakomite pozycje. Około godziny ósmej oznajmiono przybycie Najjaśniejszego Pana. Kiedy Najjaśniejszy Pan wszedł do swej łoży z Wielką Księżną Marią Teodorówną i Wielkim Księciem Cesarzewiczem, w towarzystwie ksiąząt zagranicznych i rodziny Cesarskiej, cała sala powstała, zwróciwszy się do łoży Cesarskiej i rozległo się ogromne hurra, jedno z tych hurra, w których czuć oddźwięk serca w drżących głosach. Huczne okrzyki długo trwały, tak że nie było słyhać orkiestry, która rozpoczęła hymn narodowy. Wszyscy artyści teatru, tak baletu jak i opery, po odsłonięciu kurtyny, stali na scenie, a ogromny chór odśpiewał: „Боже царя храни”. Po ukończeniu hymnu, kiedy rozległ się nowy okrzyk, zasłonę spuszczone; ale zapal publiczności, która widziała jak Najjaśniejszy Pan, Wielka Księżna Marija Teodorówna i Wielki Książę Następca Tronu, kłaniając się zgromadzeniu, uprzejmie przyjęli owację tę, nie mógł się na tem zatrzymać. Jednogłośnie zażądano „God save the Queen”, a hurra ponowili się z taką siłą, że książę Walji musiał z kolei podziękować zgromadzeniu, wysuwając się z ukłonem naprzód łoży. Z takimże samym zapaleniem żądano pieśni narodowej duńskiej i nadeszła kolej na duńskiego księcia następcę tronu, przyjąć hołd uczuć tego licznego wyboru narodu ruskiego, wykazanych okrzykami, które nie umilkły aż Najjaśniejszy Pan i dostojne Jego towarzystwo nie usiedli dla słuchania 4 go aktu *Afrykanki*, — stanowiącego pierwszą część widowiska. Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Marija Teodorówna, miała po prawej stronie Najjaśniejszego Pana, po lewej Cesarzewicza Następce Tronu Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza; — po prawej stronie Najjaśniejszego Pana byli: Wielka Księżna Aleksandra Józefówna, książę Walji, Wielka Księżna Olga Teodorówna, Wielki Książę Włodzimierz Aleksandrowicz, Wielka Księżniczka Marija Aleksandrowna, Wielki Książę Mikołajewicz, książę

Aleksander heski; — Wielki Książę Cesarzewicz Następca Tronu miał z lewej strony: Wielką Księżnę Aleksandrę Piotrównę, duńskiego księcia następcę tronu, Wielką Księżnę Marję Mikołajówną, Wielkiego Księcia Aleksego Aleksandrowicza, Wielką Księżnę Katarzynę Michałówną, Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza, Księżniczkę Eugenję Maksymilianównę leuchtenbergską, Wielkiego Księcia Michała Mikołajewicza. W drugim rzędzie zasiadli inni członkowie rodziny Cesarzowej i książęta zagraniczni, nie mogący pomieścić się w pierwszym rzędzie, chociaż na ten raz przyłączono do łoża cesarskiej dwie łoże oboczne, obejmując je jej draperjami z aksamitu ze złotą frendzlą.

Po ukończeniu 4-go aktu *Afrykancki*, Najjaśniejszy Pan i rodzina Cesarzowa schronili się do salonu z kwiatów i krzewów urządzonych w najpiękniejszych i najbardziej malowniczych warunkach wykwiśniętości i komfortu na miejscu, które zwykle tworzy korytarz pierwszego piętra. Ambasadorowie, ich małżonki i poseł duński, zaproszeni zostali na herbatę do Najjaśniejszego Pana. Tymczasem po sali obnoszono herbatę i chłodniki.

Po kwadransie przestanku, dostojni widzowie zajęli swe miejsca w łożu Cesarzowej i rozpoczęło się przedstawienie nowego baletu „*Złota rybka*”, którego wejściu do zwykłego repertoaru wielkiego teatru, wkrótce przyklaskiwać będzie publiczność. Na tem przedstawieniu wykonano tylko pierwszą część wspomnianego baletu. Jest ona starannie wystawiona, z dobrze pomyślanym efektem. Zaproszonym rozdano treść baletu w języku francuzkim; zbyteczna ona była dla Rosjan, ponieważ nowy balet osnuty jest na znanej powieści wielkiego ich poety Puszkina.

Gdyby etykieta nie zabraniała dawać oklasków na przedstawieniu galowem, niezawodnie panny: Lebediew, Kemmerer, Radin i Madajewa, zebrałyby obfite brawa. Jest to dla nich rzecz odłożona do pierwszego publicznego przedstawienia. Do tego czasu odraczamy też nasze ocenienie ich talentu i nowej partycji p. Minkons, nie pominawszy jednak teraz dodać, że jak się zdaje, nie będzie miała mniejszego powodzenia od tego, jakie słusznie zjednały autorowi, inwencja melodyjna i przymioty rytmu i instrumentacji.

Brak oklasków, trzeba przyznać, nadaje pewien chłód przedstawieniom dworskim i chętnie ośmielilibyśmy się ubolewać nad tym surowym przepisem etykiety. W czemby sprzeciwiało się uszanowaniu, jakie się należy i jakie uczuwają dla monarszej władzy, przyklaskiwanie talentów artystów? To ściśle milczenie widzów, następujące po okrzykach hurra, miało w sobie coś ponurego. — Niech zachowają okrzyki dla Monarchy i Jego dostojnych gości, jest to szczęście i drogi obowiązek; ale czyby nie można dostarczyć artystom roskoszy z oklasków, do jakich są przyzwyczajeni i nie wyłączać ich z przyjemności uroczystości, jakich doznajemy sami jako zbyt okrutni samolubowie, kiedy pozbawiamy ich oklasków? Te oklaski tak są konieczne w wykonaniu opery lub baletu, jak towarzyszenie orkiestry. Artysta zasługujący na brawa, a nieotrzymujący ich, doznaje przykrego wrażenia, paraliżującego jego siły, a co najmniej nie ma bodźca, któryby elektryzując go, budził je i podniecał.

Po ukończeniu baletu, cała sala powstała i ogromny okrzyk rozległ się, kiedy Najjaśniejszy Pan powstał. Hymn narodowy, tak jak przy rozpoczęciu zabrzmiał w orkiestrze i na scenie, gdzie znów znaleźli się wszyscy artyści z Tamberlikiem i panią Barbot na czele. Kiedy zamilkł ostatni takt hymnu, ogólny okrzyk zażądał jego powtórzenia i ponowiony został pośród grzmiących okrzyków, które trwały jeszcze po opuszczeniu sali przez rodzinę Cesarzką.

Rzadko kiedy byliśmy świadkami świetniejszej i bardziej rozczulającej manifestacji. Wieczór ten pozostał jednym z najmiłszych wspomnień wspaniałej całości uroczystości, do których należy. Musimy dodać że główne ulice miasta były rześcicie oświetlone.

* (Adresa). *Siew. Pocz.* podaje spis adresów z powodu uroczystości ślubu Jego Cesarzowej Wysokości Cesarzowej Następcy Tronu i Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza z Jej Cesarzką Wysokością Wielką Księżną Marją Teodorówną, — z miejscowości w 42-ch gubernjach do Najjaśniejszych Państwa i z miejscowości w 37-miu gubernjach do Dostojnych Nowożeńców, za które udzielone zostały podziękowania.

* (Telegram z Orenburga). Dziuzak — ostatnia podpora władzy emira bucharskiego na nizinie Syr-Darji, — mocno ufortyfikowany w ostatnim czasie i broniony przez wyborowe wojsko emira, — wzięty

został szturmem 18 października, po pięciodniowym oblężeniu przez nasze wojska. Z oblężonych ocalało nie wielu; większa ich liczba zginęła, lub dostała się do niewoli. Zdobyliśmy 26 chorągwi, 53 armat i mnóstwo kosztownych ruchomości. Straty nasze wynoszą około 100 ludzi, w tej liczbie 4 rannych oficerów. (*Rus. Inw.*)

* (Objad dla wojska). Mieszkańcy miast Rygi i Libawy, w uroczystym dniu zaślubienia Jego Cesarzowej Wysokości Cesarzowej Następcy Tronu i Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza, postanowili ufetować żołnierzy konsystujących w tych miastach; w skutku czego, gminy miejskie ofiarowały wojsku po funkcie mięsa, po butelce, butelce piwa i kieliszku wódki na osobę, obok obfitej ilości innych artykułów dla przyrządzenia objadu. (*Rus. Inw.*)

* (Składka na wystawienie kaplicy koło ogrodu letniego). Do 7 listopada 1866 r. wniesiono do kancelarii ministra komunikacji dobrowlnych ofiar na wybudowanie kaplicy koło ogrodu letniego i świątyni św. Józefa, oraz na inne cele dobroczynne: w ogóle gotowizną 30,039 rs. 1½ kop. i 5-cio procentowy bilet bankowy na 1,000 rs. (*Siew. Pocz.*)

* (Stan powietrza). Dnia 9 (21) listopada 1866 roku o godzinie 8 z rana, było w Petersburgu — 4,7; w Moskwie — 3,2; w Kijowie — 3,9; w Odesie — 1,5; w Warszawie — 2,3; w Paryżu + 1,0.

Odpowiedź Redakcji.

Panu A. F. prenumeratoremu Dziennika, z Brzeżna: Życzeniu pańskiemu, aby dołączać do *Dziennika* tabelki listów zastawnych i likwidacyjnych wylosowanych, zagubionych lub skradzionych, uczynić zadosyć nie możemy, ponieważ to nie zależy od naszej woli. — *Panu Cholewickiemu, nie - prenumeratoremu Dziennika, z Łowczy:* Reklamacja pańska niewłaściwie została zwrócona, gdyż przy byle uważnem spojrzeniu, mogłeś pan wyczytać, że to jest ogłoszenie nie Redakcji *Dziennika*, ale Komisji Likwidacyjnej w *Królestwie Polskiem*, do której raczysz się pan zwrócić ze swą reklamacją. Zresztą tylko bardzo bujna wyobraźnia, może w zmianie litery nazwiska upatrywać szukanę.

* (Sprawy rumuńskie.) *Jour. de St. Pet.* z 12 (24) b. m. w części nieurzędowej pisze: „*Indep. belge* z 19 listopada zawiera list zwykłego jej korespondenta z St Petersburga, podający następujące oceny: „Co do uznania księcia Karola Rumuńskiego, „jest więcej niż prawdopodobnem, że to uznanie może sprawić przyjemność dworowi berlińskiemu, ale „mogę twierdzić, iż postanowione zostało pod wpływem „względów obcych życzeniu zjednania sobie „przychylności Prus. Jest tylko naprawieniem baka, „może powiedziałbym błędnie, popełnionem przez nasz „gabinet w chwili wyboru księcia Karola. Opozycja „stawiana przez nas wstąpieniu na tron tego księcia, „posłużyła tylko do odstręczenia od nas sympatij rumuń „i osłabienia jeszcze bardziej naszego wpływu „w tym kraju. Prasa liberalna ruska tak dosko- „nale to pojęła natenczas, że jednogłośnie żądała bez- „zwłocznego uznania księcia Karola. Te rady pozostają „stały wtenczas bezskuteczne, a gabinet ruski „nie „prześlą dąsać się na księcia, sądząc, jak się zdaje, „że trudności jego stosunków z Portą mogą spowodować „zwrot nieprzychylny jego roszczeniom. Te- „raz zaś, kiedy Porta uznała księcia Karola, i położenie „hospodara stało się zupełnie regularnem, nasz „gabinet niema powodu pozostawiania nieprzyjaznym „temu monarsze i pospieszył spróbować za pomocą „szybkiego uznania zjednać sobie na nowo sympatję „rumuń.” Jakiegokolwiek może być osobiste doświadczenie „zwykłego korespondenta *Indep. belge* co do „baków” trzeba w istocie ukochać błędy i upoczywie „w nich obstawać, aby do tego stopnia omylić się co „do pobudek i doniosłości polityki, jakiej się trzymał „gabinet cesarski w kwestji księstw naddunajskich. „Wszelako nie było łatwiejszego nad poznanie tej „polityki. Od upadku księcia Kuzy, Rosja oświadczyła „się z prawą ścisłością. Pomimo licznych pogwałceń „ducha i litery traktatu z 1856 r. i konwencji z 1858 „r. gabinet cesarski stanął na gruncie tych traktatów „i utrzymał się na nim aż do ostatniej chwili. Postawa „ta niezawodnie nie była mu natchniona „przodem „stawiania zawad zaspokojeniu istotnych interesów „mołdo-wołochów. Od wieku przeszło pomyślność i „bezpieczeństwo tych ludności, równie jak i wszyst- „kich innych na wschodzie, stanowiło przedmiot trosk- „liwości monarchów ruskich. Niegdyś zarzucano tej „troskliwości, że jest zbyt czynną; dziś nawet słyszy „ona zarzut iż okazuje się ze zbyt dużą stronnocnością „dla serbów i kandjotów. Wszelako nie wachają się je- „dnocześnie mówić że Rosja odstręcza sobie sympa- „tję rumuń. Byłoby jednak bardzo łatwo uniknąć „obwinień tak sprzecznych, tak niełącznych, Trzeba „było tylko pamiętać o elementarnej zasadzie prawa „międzynarodowego, możnaby nawet powiedzieć o uc- „zcziwości politycznej. Kiedy państwo które się szanuje „i chce aby go szanowano, przyjęło zobowiązania, „z prawością je spełnia. Dopóki nie cofnęło swego „podpisu położonego na traktacie, uważa go za ob- „owiązujący i nieuznaje za odpowiedzialne swej go- „dności uciekanie się do wybiegów, aby obejść jego „warunki. Dla tego Rosja od początku kwestji oświadczyła się: „za zadosyćczynieniem słusz- „nym i prawnie wyrażonym życzeniem mołdo-wo- „lochów w granicach wskazanych przez traktaty.” Zdanie to wzięło przewagę tylko w teorji. W praktyce, fakta, których spełnienie zachęciano w księstwach, przekroczyły znacznie granice wskazane w traktatach. Skoro dwór zwierzchniczy zgodził się na to, uznawszy nawet za właściwe wejść w układy z rządem „jaki ustanowił się w Bukarescie, względy należne „prawu międzynarodowemu i przyzwoitości dyploma- „tycznej, nakazywały oczekiwać na rezultat tych „układów. Ukończyły się one uroczystą inwesturą „księcia Karola hohenzollernskiego w charakterze dzie- „dzicznego monarchy księstw zjednoczonych przez fir- „man sultański, oraz zatwierdzeniem udzielonem przez „większą część mocarstw podpisanych na traktacie „1856 r., faktem spełnionym nad Dunajem, wbrew „warunkom tego traktatu. Względem, jakie nakazywa- „ły Rosji dyskretną i prawną oględność, przestały na- „tenczas istnieć. Ma prawo słuchać odtąd tylko sym- „patij tradycyjnych i bezinteresownych, zjednanych jej „współwyznawcom nad Dunajem. Tembardziej po- „spieszyła się to uczynić, że losy mołdo-wołochów po- „wierzone są księciu należącemu do dynastji sprzymie- „rzonej i przyjaznej dla domu cesarskiego, a którego „pierwsze czyny pozwalają dobrze wróżyć o przysz- „łości. Zwykły korespondent *Indep. belge* przypisuje „uznanie księcia hohencollernskiego kombinacjom, nie „będącym ani w przyzwyczajeniach, ani w usposobie- „niach gabinetu cesarskiego. Zupełnie traci on z u- „wagi, że Rosja ani z pogardą swej godności, ani ze „szkodą swych interesów, nie szuka utrzymania sto- „sunków przyjaźni i dobrej woli z mocarstwami, na „wzajemność i prawość których doświadczenie nauczy- „ło ją liczyć.”

Anglia.

* (Liga reformistowska.) W dniu 22 wieczorem zebrała się w Dolphi rada ligi reformistowskiej. P. Edward Bealer zajął krzesło prezesa. Zaimmowano się tam organizacją wielkiej demonstracji reformistowskiej, która ma odbyć się w d. 3 grudnia przy współudziale miliona osób. Z prowincji liczne nadchodzą zawiadomienia z życzeniami, ażeby w tym samym dniu odbyły się wszędzie po kraju meetingi. Nazajutrz po tej manifestacji odbędzie się wielkie zgromadzenie ligi reformistowskiej. (*La Fr.*)

* (Kwestja reformy.) W Londynie umysły zaprzętają się mocno manifestacją reformistowską, która zapowiedziana została na dzień 3-ciego grudnia, i która podług słów p. Bright'a, zgromadzi cały milion stronników. Niektóre dzienniki angielskie, a pomiędzy innymi *Globe*, zapytują, którzy to członkowie komitetu reformistowskiego są tak pewni samych siebie i swego wpływu, że biorą na siebie lekkomyślnie wielką odpowiedzialność, która będzie na nich ciężką? W chwili stawiania tego pytania, komitet reformistowski udawał się do lorda John Manners'a z prośbą o pozwolenie, ażeby meeting odbył się w parku Saint-James. Lord John Manners odpowiedział, że nie może podjąć się żadnego w tym względzie zobowiązania. Zdaje się, że organizatorowie demonstracji nie będą zważać na tę odpowiedź odmowną. (*Nord.*)

* (Fenjeni.) Depesza z Irlandji donosi, że zatrzymano w Cork statek podejrzany o to, że miał na swym pokładzie ładunek broni i amunicji, i że aresztowano znowu pewną liczbę osób podejrzanych o fenjenizm. Krótką tę depeszę uzupełnić należy następującymi szczegółami, ogłoszonymi przez dzienniki angielskie i otrzymanymi z Cork pod datą 22-go b. m. „Dziś rano, przytrzymano dwie wielkie paki, przywiezione z Liverpool i obejmujące 80 karabinów żłobkowanych, z bagnietami i amunicją. Paki te adresowane były do domu wielce poważanego, lecz nie trudniącego się handlem. Broń ta wraz z amunicją przysłane były z Nowego Jorku do Liverpoolu. Niejaki Tracy, oficjalista przy magazynie, został aresztowany jako podejrzany o współnictwo co do przewozu tych karabinów, które są systemu Enfielda. Szoner *Titania* został przytrzymany w chwili gdy wchodził do portu. Podejrzują go że ma na swym pokładzie broń i amunicję wojenną, jakkolwiek kapitan jego utrzymuje, że statek ten wiezie tylko węgiel,

który ma być wyładowany dla zrewidowania statku." (*La Patr.*)

Austria.

* (Cesarz Maksymilian). Powrót cesarza Maksymiljana do Austrii da powód do podniesienia ciekawej kwestji spornej, w jakim stosunku ma on pozostawać do domu cesarsko-austriackiego. Wiadomo, że przed wyjazdem tego cesarza do Meksyku, prowadzone były w Miramare dość ożywione układy co do przyszłego stosunku cesarza meksykańskiego do dynastji austriackiej, i głoszone powszechnie, że cesarz Maksymilian został zniewolony do podpisania traktatu, z mocy którego tak jemu jak i wszystkim jego ewentualnym potomkom, przyznawany będzie tytuł jedynie po wszystkich innych arcyksiążętach, jeżeli nie wróci w pewnym terminie. Podług innej wersji, arcyksiążę Maksymilian, przyjmując godność cesarza, miał zrzec się wszelkich prerogatyw, jakie mu służyły przed innymi członkami rodziny cesarsko-austriackiej z powodu jego blizkich stosunków pokrewieństwa z cesarzem Franciszkiem-Józefem. Ludy Austrii kochają cesarza Maksymiljana bardziej niż któregośkolwiek innego arcyksięcia domu cesarskiego, i z tego powodu niechętnie spoglądać będą na uszczuplenie praw służących mu z tytułu starszeństwa. (*Nordd. A. Z.*)

* (P. Bosse). *Indep. Bel.* donosi znowu o powołaniu wkrótce holenderszycy p. Bosse do Austrii, dla objęcia tam przez niego kierunku ministerstwem skarbu. Wiadomość ta jest mylną. Być może, że rząd austriacki przyjął wypracowany projekt przez pomienioną osobę co do reformy spraw finansowych w Austrii, i że p. Bosse dla bliższych objaśnień przybędzie na pewien czas do Austrii; ale o powołaniu go do ministerstwa skarbu nie było dotąd żadnej mowy. (*Debatte.*)

* (Ruchy wojsk. — Emisarjusz). *Bresl. Z.* donosi, że od 15-go b. m. liczne oddziały wojsk austriackich posyłane są do Galicji, tak iż w Oderbergu i na stacjach sąsiednich, musiano zawiesić wyprawianie towarów. Z innej zaś strony donoszą do *Ostsee Z.*, że emisarzusz emigracji polskiej, którego aresztowano niedawno w Krakowie, miał przy sobie papiery, z których okazuje się, że poleconem mu było zaprowadzić w Galicji komitet centralny rewolucyjny i organizować tam pobór podatków tak zwanych narodowych. Podług jednego z pism polskich, organizacja rewolucyjna zrobiła od niejakiego czasu w Galicji znaczne postępy. Niektóre pisma francuskie donoszą z zadowoleniem o radości, jaka panowała przy otwarciu sejmu galicyjskiego, i o zapale, z jakim zgromadzenie to powitało hr. Gołuchowskiego. Na nieszczęście, jest w tem dla Austrii i odwrotna strona medalu, mianowicie ta, o której świadczą *Bresl. Z.* i *Ostsee Z.* (*Nordd.*)

* (Sejm galicyjski). Lwowski korespondent *Czasu* pisze pod 21 b. m. pomiędzy innymi: „Tak tedy drugie już upłynęło posiedzenie obecnej, jak wszystko zdaje się zapowiadać, krótkiej sesji sejmowej, a dotąd wydział krajowy nie przedłożył izbie ani budżetu, ani żadnego z wniosków, nad których przygotowaniem miał pracować, jak wiemy z pogłosek i oświadczeń od samegoż wydziału pochodzących, lub których wypracowanie miał sobie przez sejm na ostatniej sesji poruczone.”

* (Sezon lwowski). Powiadają, że sezon posiedzeń sejmowych we Lwowie będzie bardzo świetny. We czwartki będą miały miejsce wieczory u namiestnika hr. Gołuchowskiego, w niedzielę u księcia Leona Sapiehy, we wtorki i soboty u hr. Alfreda Potockiego, i w poniedziałki u hr. Adama Potockiego. W innych także domach mieć będą również miejsca przyjęcia w inne dni. (*Krak. Z.*)

Francja.

* (Ambasador francuski w Rzymie). *Paryż, 24 listopada.* Ambasador francuski w Rzymie opuszcza dziś Paryż dla objęcia na nowo swojej posady. (*La Fr.*)

* (Nota.) *Constitutionnel* pisze: „*Indep. belge*, pomimo zaprzeczenia tej pogłosce, utrzymuje, że p. Nigra złożył w imieniu rządu włoskiego notę margrabiemu de Moustier. Powtarzamy słowa wypowiedziane już pod tym względem zapewniając, że pełnomocny poseł włoski nie doręczył żadnej noty francuzkiemu ministrowi spraw zagranicznych.”

* (Zdrowie cesarza). *Paryż, 24 listopada.* List zamieszczony dziś w *Monitorze* donosi, że pobyt dworu w Compiegne i życie czynne jakie wiedeńskie cesarz, jako też prace i wycieczki, którym oddaje się cesarz Napoleon, pozwalają wnosić o wyborem zdrowiu monarchji francuzkiego. (*Constit.*)

* (Traktat handlowy). Rząd austriacki zgadza się na zmiany żądane przez delegowanych francuzkich wyznaczonych do zawarcia traktatu handlowego z Austrią. Cesarz austriacki mianował barona Beust, pierwszym i barona Wüllersdorff, drugim pełnomocnikiem. Pełnomocnikami francuzkiemi są: Książę Gramont, ambasador francuzki w Wiedniu i p. Herbet, któremu chociaż nie pozwoliła wyjechać z Paryża, i który zastąpiony zostanie przez innych dwóch delegowanych, pp. Barbier i Ozenne. (*La Fr.*)

* (Zmiany w sferach rządowych). Znowu jest mowa w Paryżu o niektórych zmianach osób w wyższych sferach rządowych. Zresztą zmiany, jakie zapowiadają i które mają być niebawem dokonane, nie będą mieć właściwie charakteru politycznego, ściśle określonego, gdyż wyainkują po prostu z przeniesienia hr. Walewskiego, prezesa ciała prawodawczego, na inne stanowisko. Następcą hr. Walewskiego na jego dotychczasowej posadzie ma być podług jednego p. Baroche, podług drugich p. Delangle. W razie przyszłości do skutku tej kombinacji, p. Devienne, pierwszy prezes trybunału cesarskiego w Paryżu, zastąpiłby p. Baroche na stanowisku ministra sprawiedliwości i wyznań. Co się tyczy hr. Walewskiego, ma on być mianowany, podług jednej wersji, prezesem senatu, w miejsce p. Troplong, któremu stan jego zdrowia nie dozwala, jak powiadają, pełnić nadal te obowiązki; podług innej zaś pogłoski, hr. Walewskiemu ma być powierzony zarząd ministerstwa domu cesarskiego, albowiem marszałek Vaillant, piastujący na teraz tę godność, ma być mianowany ochmistrem księcia następcy tronu. Pogłoski te wszakże przyjmować należy z zastrzeżeniem. (*Nordd.*)

* (Nominacja). Niektóre dzienniki utrzymują, że nominacja p. Rothan na jeneralnego konsula francuzkiego w Frankfurcie, była źle przyjętą na dworze berlińskim. Wszystkie zaś listy z Berlina twierdzą przeciwnie. (*La Patr.*)

* (Zaprzeczenie). *Paryż, 22 listopada. Indep. belge*, a z nią niektóre dzienniki zagraniczne utrzymują, że p. Visconti-Venosta wystosował notę w kwestji rzymskiej, która zakomunikowaną być miała ministrowi spraw zagranicznych przez kawalera Nigra. Zapewnić można raz jeszcze, że poseł włoski nie komunikował margrabiemu de Moustier żadnej noty podobnego rodzaju. (*La Patr.*)

Meksyk.

* (Wyjazd cesarza Maksymiljana) z Meksyku uważany jest obecnie, nawet w sferach rządowych w Paryżu, jako fakt stanowczy. (*Nordd.*)

* (Kwestja meksykańska). Pismo londyńskie *Cosmopolitan*, podaje w kwestji meksykańskiej następującą kombinację, za którą pozostawić mu należy naturalnie odpowiedzialność: „Dowiadujemy się z przyjemnością, że mowa jest o wielkiej kombinacji dla zadowalniającego rozwiązania zawilej kwestji meksykańskiej. Kombinacja ta jest następująca: Meksyk ma sprzedać jedną piątą część swego terytorjum północnego Stanom Zjednoczonym. Linja graniczna przeprowadzoną zostanie od fortu Mac-Intosh, nad Rio Grande, do portu Guaymas, położonego nad zatoką kalifornijską. Meksyk otrzyma za to ustępstwo 350 milionów dolarów, z których 135 milionów wypłaconych zostanie Francji, reszta zaś podzieloną być ma pomiędzy innych wierzycieli. Cesarz Maksymilian, jeżeli zechce pozostać i jeżeli meksykanie życzyć sobie będą mieć go nadal swym monarchą, będzie mógł utrwalić i wzmocnić swój rząd, zyskując na sile militarnej i politycznej to, co utraci pod względem terytorjum. Na zasadzie takiej kombinacji. Stany Zjednoczone ujrzą urzeczywistnienie swej żądzy zwiększenia terytorjalnego, Francja odbierze swą należność i Meksyk będzie mógł zlikwidować swe długi i rozwijać się pod rządem roztroptym i stałym”. (*La Patr.*)

Niemcy.

* (Ustawa związkowa). *Nordd. A. Z.* pisze: Członkowie związku północno-niemieckiego wezwani zostali przez rząd królewsko-pruski do zamianowania pełnomocników, mających ułożyć projekt ustawy związkowej, który podług artykułu 5-go traktatu przymierza z 18-go sierpnia r. b., ma być oddany parlamentowi północno-niemieckiemu do rozstrąśnienia i uchwalenia.

* (Stosunki dyplomatyczne). Londyński dziennik francuzki donosi, że Bawarja zawiadomiła gabinet drezdeński, iż stosunki dyplomatyczne pomiędzy Bawarją i Saksonją nie zostaną wcale zerwane. Wirtembergja Baden i Darmstadt miały z podobnym wystąpić oświadczeniem. (*La Fr.*)

Prusy.

* (Wybory do parlamentu). *Berlin, 23 listopada.* Ogłoszona obecnie przemowa komisji stowarzyszenia postępowców, które odbyło tu 18-go b. m. posiedzenie, wskazuje jako na główne zadanie tego stowarzyszenia, na skierowanie całej działalności na mające wkrótce rozpocząć się wybory do parlamentu północno-niemieckiego. (*Nordd. A. Z.*)

* (Dotacja dla jenerałów.) *Prov. Corr.*, główny organ ministerjalny, popiera zasady, z jakimi wystąpiła *N. Freus Z.* „Rząd, powiada pomieniony organ, trwa przy przekonaniu, że rozrządzenie sumy, żądanej dla podziału jej pomiędzy rozmaitych jenerałów, należy do samego tylko króla. Jest to jedyny słuszny sposób zapatrywania się, i jedyny dopuszczalny. Zważywszy stanowisko jakie król zajmuje w armji, i zwłaszcza jakie król Wilhelm zajmował w niej podczas ostatniej wojny, w której dowodził naczelnie, król i jego rząd nie mogą zezwolić na to, ażeby zaśługi jenerałów, którzy zostawali pod jego rozkazami, były ocenione przez kogo innego jak przez niego samego i przez niego tylko. Izba wynurzyła kilka dni temu pełną zapału wdzięczność dla „jeneralisimusa uwieńczonego chwałą”; zadałaby ona kłamstwo tym demonstracjom, gdyby chciała być teraz sędzią pomiędzy wodzem naczelnym i jego podwładnymi. Sami jenerałowie i cała armja zostaliby dotknięci w osobie swego wodza naczelnego na skutek takiego braku zaufania ze strony izby względem króla.”

* (Rozprawy nad budżetem.) Pruska izba deputowanych rozpoczęła 21-go b. m. rozprawy ogólne nad budżetem. Otwarte one zostały mową gruntowną i interesującą, jakkolwiek najeżoną liczbami, mianą przez p. Twestena, który usiłował dowieść niezbędności obniżenia niektórych podatków i możliwości uskutecznienia tego bez ujmy dla równowagi budżetu. Rząd zresztą podjął się już inicjatywy co do tych redukcji i minister skarbu przyrzekł, że rząd pójdzie dalej tą drogą, co z drugiej strony nie przeszkadza podwyższeniu płacy niższych urzędników, mianowicie zaś nauczycieli. Co się tyczy kwestji militarnej, p. Twesten utrzymał w zasadzie niezbędną skrócenia czasu służby i zredukowania armji stałej, lecz nadmieniał, że w terażniejszych okolicznościach politycznych, nie byłoby stosownem obstawać za temi reformami. (*Nordd.*)

Włochy.

* (Kwestja rzymska). Zdaje się, że w Rzymie wziął na teraz górę spokojniejszy pogląd na położenie rzeczy, *Provincia* bowiem donosi z pomienionego miasta, że Papież postanowił na teraz czekać spokojnie w Watykanie na rozwój wypadków. (*Nordd. A. Z.*)

* (Jenerał Fleury). Depesza telegraficzna z Florencji donosi, że jen. Fleury przyjmowany był 23 go b. m. przez barona Ricasolego, prezesa ministrów, i że miał mieć następnego dnia posłuchanie u króla Wiktora Emanuela. (*La Patr.*)

* (Odpowiedź Mazziniego). Ponieważ *Daily Telegraph* powtórzył list przypisywany przez *La Patrie* Mazziniemu, sławny agitator włoski przesłał do dziennika angielskiego następujący list zbijający wiarogodność tego dokumentu: „Do wydawcy *Daily Telegraph*: Pozwól pan powiedzieć sobie, że list do rzymian wyjęty przed dwoma albo trzema dniami z *La Patrie* z podpisem mojego nazwiska, jest zupełnie podrobiony. Zbyteczną byłoby rzeczą powtarzać, jakie zdanie udzieliłbym rzymianom w przyszłym przesileniu; ale bezwątpienia nie pierwszy potępiłbym zaszczytne czyny rzymian z 1849 r.” (*La Fr.*)

* (Powrót króla). *Florencja, 21 listopada.* Król Wiktor Emanuel przybył o godzinie pierwszej w towarzystwie swoich synów i księcia Carignan do Florencji przyjmowany na dworcu kolei żelaznej przez władze miejscowe. Ogromne tłumy ludu, gwardja narodowa i wojsko stojące pod bronią powitały króla przeciągniętymi okrzykami. Ulice ozdobione zostały chorągiewkami, a wieczorem odbędzie się świetna iluminacja. (*Cor. Hav. Bul.*)

Rosja i Europa.

(*La Russie et l'Europe, par Henri Martin.*)

I.

(Dalszy ciąg, *).

To jest straszne dla p. Henryka Martin, lub też dla tego figlarnego publicysty z państwa podziemnego polskich gromów, który wodził rękę łatwowiernego pisarza francuzkiego. — strony ich „państwańskie” lub „pangreckosławiańskie” państwo! Nie darmo p. Henryk Martin, przedsięwziętą tę kampanj

*) Patrz N. 258 i 259.

przeciw Rosji, tymczasem tylko ze swego gabinetu, postarał się dołączyć do swej książki umyślnie skazony przekład jednego wstępnego artykułu Golosa (N. 193 z 1865 r.), gdzie mówiliśmy o stosunkach sławian do Rosji. Artykuł nasz stanowi treść IX rozdziału, tak nazwanych przez nich „wyjaśnień” w jego książce, i zaopatrzony jest w końcu przekładu groźną Notą, w której p. Henryk Martin powiada: „Le Golos finit par conclure. que tout cela (to jest byłe nieporozumienia pomiędzy rosjanami i innemi sławianami) passera; que les Slaves reviendront à la Russie etc.” i dodaje najgrubszym tytułowem pismem „Cela depend de l'Europe.” Lecz naprzód nie mówiliśmy, że sławianie połączą się z rosjanami, a prosto powiedzieliśmy: „spodziewamy się, że niedaleki jest czas, kiedy stare sympatje przebudzą się w sławianach...” Powtóre nie od Europy zależy przebudzenie tych sympatji: to już sprawa nasza i wszystkich sławian. Tymczasem p. Martin nie zatrzymuje się na tem, a sili się, jak powiada: „ajouter aux observations du „Golosa”, que la reaction anti-slave de la Bohème, et de Moravie est de grande portée politique”, że ta reakcja z jednej strony pociąga niby Czechów do sympatji polskich, które wyparły sympatje ruskie tej epoki, kiedy panował wpływ Pałaskiego, Riegera i innych, i że te nowe usiłowania ujawniły się niby to, z szczególną energją, podczas ostatniego powstania polskiego; z drugiej strony, — reakcja ta niby czyni bardziej możliwem zbliżenie Czechów z Niemcami, jakby „panslawizm był nietylko nieprzyjacielem Niemiec, ale i nieprzyjacielem Zachodu”, że „czeski patriota chociaż nie chce stać się i nie stanie się Niemcem, ale może zgodzić się z Niemcem, z którym złączony jest geografją i tyłoma interesami, tyłoma węzłami (tak, złączony jest węzłami, ale jakimi?), że nie można ich rozerwać bez wepchnięcia tego kraju w chaos.” P. Henryk Martin powiada z tego powodu, że byłoby pożytecznem, gdyby „niemiecka prasa w Austrii zmieniła swój ton i swe stanowisko co do tego przedmiotu, i nie służyła Rosji, rozdrażniając sławian, jak to czyni teraz... Nakoniec co się tyczy austriackich rusinów (to jest austriackich małorosjan), to nieprzychylność (?) nie dawno wypowiedziana przez prasę moskiewską przeciwko duchowieństwu grecko-unickiemu, wskazuje, że duchowieństwo to nie chce przyłączyć się do prawosławnej cerkwi, ani stać się narzędziem Rosji.”

takiem wielkiem pismem, jakie używają się tylko w znanych całej Rosji reklamach p. Kacza; wszystkie karty książki p. Henryka Martin (a takowych w niej przeszło 400), upstrzone są uprzejmościami, dotyczącymi Rosji: „barbarzyńcy”, „despoci”, „dzicy synowie stepów”, „potomkowie Czyngishana”, „potwory” proste i „potwory polityczne” (monstres politiques), nawet „podwójne potwory” (monstres doubles), „bicz boży” i t. d., i t. d. Wszystko cokolwiek u nas robi się na korzyść cywilizacji, wszystkie nasze reformy, poczynając od wyswobodzenia włościan i kończąc na jawności sądów, — wszystko to, powiada on, podobne jest do tego, jak w „Messe Noire” szatan parodjuje mszę i jedyny przymiot ludzki jaki raczył w nas odszukać, stanowi to, że kiedy Moskowskija Wiedomosti w przeszłym roku starały się przypisać częste pożary, politycznym podpalaczom polakom, my, rosjanie, właściwie mówiąc Golos, nie zdecydowaliśmy bez dowodów o bwiniać wszystkich naszych nieprzyjaciół ogółem, o te haniebne przestępstwo. I tak, to jest jedyny ludzki rys turanów. (dok. nast.)

ROZMAITOSCI

* (Pranie bielizny mąką). Zamiast mydła i ługu używają teraz do prania mąki. Do 1/2 garnca wody bierze się dobrą łyżkę stołową mąki, według tego jak chcemy mieć ług słabszy lub mocniejszy, co każda gospodyni z doświadczenia pozna, albo do 32 garncy wody ćwierć funta mąki, do 62 garncy 1/2 funta mąki i t. d. Wlewa się ta ilość mąki do zimnej lub letniej wody, miesza dobrze, kładzie się w tę wodę nieczystą bieliznę jedną na drugą, sztuka po sztuce, pozwala jej się odmieknąć (im dłużej tem lepiej). Poczem zagrzewa się to wszystko aż do gorącości (ale nie aż do zagotowania), trze w rękach lub szcztoką pilnie bieliznę, a narreszcie płucze w zwyczajnej czystej wodzie. Ma to być najtańszy i najlepszy sposób prania bielizny, zalecany dla gospodyń, szczególnie do prania delikatnej bielizny i flaneli, w mące bowiem znajduje się mydło w połączeniu z ługiem, dla tego mąka bardzo może zastępować jedno i drugie. Używając mąki, raz tylko pilnie pierze się bieliznę, gdy tymczasem przy dawnej metodzie bierze się ją raz drugi i trzeci do ręki, dla tego pierąc pierwszym sposobem, można ją lepiej uszanować. Dodać także należy, że mąka nie zawiera w sobie zupełnie chloru wapna, szkodzącego bieliznie.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

* (Koncert) pod dyrekcją p. Moniuszki, który odbyć się miał w d. 14 (26) listopada w sali resursy obywatelskiej, z powodu nieprzewidzianych okoliczności, odwołany został do piątku, t. j. 18 (30) b. m.

* (Loterja fantowa). Przypominamy że ciągnięcie loterji fantowej na korzyść ubogich warszawskiego towarzystwa dobroczynności, w której główną wygraną stanowi serwis srebrny wartości rsr. 1,000, odbędzie się dnia 3 (15) grudnia r. b. Bilety do tej loterji po k. 15, dostać jeszcze można w kantorach loteryjnych i w redakcjach obu kurjerów.

Warszawa.

dnia 15 (27) Listopada.

Kalend. r. z.

We środę, 28 listopada, — św. Mansweta bisk i Rufa męcz. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 44; zach. o godz. 3 min. 52.

We czwartek, 29 listopada, — św. Saturnina męcz. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 45; zach. o godz. 3 min. 51.

Stan pogody.

Table with columns for 'Dzisiaj z rana + 0,2 R. ciepła', 'Wczoraj', 'Barometr w milimetrach', 'Termometr Reaumur', 'Stan nieba' and corresponding values.

Największe zimno— 0,0 R. Największe ciepło +1 6 R.

Wysokość wody na Wiśle stóp 1 cali 7

Widowiska.

WIELKI TEATR. — Dzisiaj, Opery Flis; Państwo Denis; Balet Wesele w Ojcowie. (Zacznie się o godzinie 7-ej). — Jutro, Opera Faust, przez artystów włoskich, Abonament N. 3, lit. B. (Zacznie się o godzinie 7-ej). — Wczoraj, dawano Operę Faust, przez artystów włoskich, było osób 700. — Onegdaj, dawano Operę Grifus w piekło, było osób 750. — W sobotę, dawano Operę Wolny Strzelec (Freischütz), było osób 550.

TEATR ROZMAITOSCI. — Jutro, Kobiety z kamienia. (Zacznie się o godz. 7-ej). — Wczoraj, dawano

Plac i Śmiech; Indjana i Charlemagne, było osób 500. Onegdaj dawano Żydzi, było osób 800. — W sobotę, dawano Słuby Panieńskie; Chcesz się żenić, było osób 400.

SALA RESURSY OBYWATELSKIEJ. — Dzisiaj i codziennie, Koncert B. Bilsego. — We środy i soboty koncerta symfoniczne. — Cena wejścia kop. 45.

Jutro. — I. Uwertura z op. Der Wassertrager, Cherubiniego; Koncert wojskowy na skrzypce, Lipińskiego, (1-szy oddział). — II. Symfonia F-dur N. 8 Bethovena: a) Allegro vivace con brio, b) Allegretto Scherzando, c) Tempo di Menuetto, d) Finale, Allegro vivace. — III. Koncertowa uwertura „Die Fingalshöhle”, Mendelsohn-Bartholdy; Kawatyna z op. Lunatyczka, Belliniego; Scherzo Chopina (Op. 31); „Ständchen” Schuberta; Introdukcyja i marsz indyjski z op. Afrykanka, Meyerbeera. — Początek o godz. 7-ej. — Wczoraj, było osób 180. — Onegdaj, było osób 620. — W sobotę, było osób 200.

DOLINA SZWAJCARSKA. — Dzisiaj i codziennie, wystąpienie śpiewaków francuzkich i komików angielskich w postaci murzynów. — Początek o godzinie 6 1/2. — Cena numerowanego miejsca kop. 52 1/2; wejście do sali kop. 20. — Wczoraj, było osób 53. — Onegdaj, było osób 250. — W sobotę, było osób 76.

ODEON, przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście i Królewskiej Nr. 411. — Dzisiaj i codziennie, przedstawienie Magji i Mechaniki J. Lessera. — Cena miejsc: numerowane miejsce kop. 30 i 2 1/2 dla szpitali; drugie miejsce kop. 15. — Początek o godz. 7-ej. — Wczoraj, było osób 100. — Onegdaj, było osób 250.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH (w hotelu europejskim). — Codziennie, od godziny 10 z rana do wieczora. — Cena wejścia kop. 15, w niedziele zaś i święta kop. 5.

WYSTAWA OBRAZÓW i STAROŻYTNOŚCI p. Sulatyckiego (na Podwalu w domu Dyzmańskich). — Codziennie od godziny 10 rano do 4 po południu. — Cena wejścia kop. 10.

* Przyjechali do Warszawy: generał-major z orszaku Jego Cesarzkiej Mości, książę Obolencki, z zagranicy; generał-major Furuchelm, z Ostrowa; małżonka tajnego radcy, księżna Golicyn, z Florencji; tajny radca Oczkin, z Petersburga; — wyjechali: generał-major, baron Raden, do Ciechocinka; tajny radca Sotoljew, do Petersburga.

* Wczoraj, onegdaj i przedonegdaj przyjechało koleją żel. warsz.-wied i warsz.-bydg. osób 962, wyjechało osób 888, — koleją żel. petersb.-warsz. przyjechało osób 427, wyjechało 1,200. — koleją żel. warsz. teresp przyjechało osób 284, wyjechało 188, — w dnia h 11, 12 i 13 (23, 24 i 25) w ogóle przyjechało osób 2,459, w tej liczbie z zagranicy 39; wyjechało 2,373, w tej liczbie za granicę 40.

Dnia 11, 12 i 13 (23, 24 i 25) b. m. chorých w 8-u cywilnych szpitalach: przybyło 184, wyzdrowiało 123, umarło 17, pozostało 1774 (mężczyzn 856, kobiet 918); z nich w szpitalu starozakonnych mężczyzn 183, kobiet 192.

* Listy niewłaściwie do skrzynek pocztowych włożone, w dniu 24 listopada 1866 r., a mianowicie pod adresem: Aron Warszawski w Białym stoku, Ignacy Zinkiewicz w Kowlu, Michał Olszewski w Gosławicach, Józef Morgasiński w Czernigowie, Stanisław Kielczewski w Bobrowie, Goldryn w Moskwie, Aleksander Rejneke w Petersburgu; — w dniu 25 listopada r. b. J. Bajlach w Białym-stoku, Leon Górecki w Tornie, Stypułkowski w Wilnie, Henryk Wiśniewski w Kungurze, Olga Ostromowa w Włodzimierzu; — w dniu 26 listopada r. b. Burmistrz w Grocholicach, Afanasiewicz w Guzdrojcu, H. Schultz bez oznaczenia miejsca, Sapirstein w Białym-stoku, Anna Szklarska w Petersburgu, list do Łodzi bez oznaczenia nazwiska, Kawencki w Grodnie, Herszta w Kownie, Baranów bez oznaczenia miejsca, Marja Lindenbaum w Petersburgu.

* W dniu 24 b. m. i r., urodziło się Chrześcjan: pći męzkiej 7, żeńskiej 9, Starozakonnych: pći męzkiej 1, żeńskiej —, razem 17; zawarło śluby małżeńskie par: Chrześcjan: 4, Starozakonnych: 1; umarło Chrześcjan: pći męzkiej 14, żeńskiej 10, Starozakonnych: męzkiej 1, żeńskiej 2, razem 27.

KURSA TELEGRAFICZNE.

AGENTURY RUDOLFA OKRĘT.

z Berlina, d. 12 (26) Listopada 1866 roku.

Table with columns for 'Z BERLINA' and 'zjadają' and 'płacą', listing various telegraphic rates for different locations and currencies.

